

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**CE SE SCHIMBĂ
ÎN CURRICULUM?**

GEOGRAFIE

Învățământ gimnazial și liceal (clasele V-XII)

Prezentare succintă și accesibilă a proiectului Curriculumului 2026
Material pentru consultări publice

Chișinău · 2026

1. De ce a fost pregătită această prezentare

Această prezentare explică, într-un mod accesibil, principalele schimbări propuse în proiectul Curriculumului la disciplina **Geografie** și modul în care acestea se vor reflecta în procesul de predare-învățare-evaluare. Documentul evidențiază ce se păstrează, ce se schimbă și de ce sunt necesare aceste schimbări, facilitând înțelegerea noii viziuni curriculare de către profesori, elevi, părinți și alți actori educaționali. Modernizarea curriculumului răspunde necesității de a forma elevi capabili să înțeleagă procesele și fenomenele geografice, să analizeze critic relațiile dintre societate și mediu, să utilizeze informații și instrumente geografice în contexte reale și să adopte decizii responsabile în spiritul dezvoltării durabile și al cetățeniei active.

✓ Ce se schimbă

- Curriculum unitar pentru întregul parcurs școlar;
- Unitățile de învățare sunt structurate după sistemul: competențe specifice – unități de competență – rezultate ale învățării;
- Conținuturi reorganizate și esențializate, prin reducerea detaliilor descriptive și accentuarea conceptelor fundamentale, proceselor și relațiilor geografice;
- Temele cross-curriculare sunt integrate în unitățile de învățare pe clase;
- Datele geospațiale și tehnologiile digitale devin instrumente funcționale de învățare și investigare geografică;
- Evaluare orientată spre progres și pe dovezi autentice ale învățării;
- Valorile, patrimoniul, incluziunea și echitatea sunt valorificate explicit în curriculum.

✓ Ce rămâne

Curriculumul păstrează principiile fundamentale ale Curriculumului Național:

- centrarea pe competențe;
- învățarea activă;
- valorificarea experiențelor reale ale elevilor;
- integrarea tehnologiilor digitale;
- evaluarea orientată spre progres;
- dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității civice.

Schimbările propuse completează aceste principii prin introducerea unor contexte economice autentice și prin consolidarea caracterului aplicativ al învățării.

2. Opt schimbări importante

Mai jos sunt explicate cele 8 schimbări care se vor vedea în conținut, la lecție și în experiența elevilor.

1 Un curriculum unitar pentru întregul parcurs școlar	
În documentele anterioare	Curriculumul era elaborat separat pentru învățământul gimnazial și liceal. Fiecare nivel avea aceeași structură și repere metodologice, ceea ce făcea mai dificilă urmărirea progresului elevului de la un ciclu de învățământ la altul.
În proiectul Curriculumului 2026	Este propus un singur curriculum pentru clasele a V-a - XII-a. Documentul prezintă o viziune comună asupra disciplinei și urmărește dezvoltarea treptată a acelorași competențe geografice pe întregul parcurs școlar. Curriculumul cuprinde trei componente complementare: ✓ concepția disciplinei; ✓ partea invariabilă, care include competențe, conținuturi și rezultate ale învățării; ✓ partea variabilă, care oferă exemple, contexte, activități și recomandări metodologice.

1 Un curriculum unitar pentru întregul parcurs școlar	
La lecție	Profesorul poate vedea mai clar ce a învățat elevul în clasele anterioare și ce nivel de dezvoltare trebuie urmărit în clasa următoare.
Pentru elev	Elevul parcurge un traseu coerent, fără rupturi mari între ciclul gimnazial și liceal.
De ce este important	Un curriculum unitar asigură continuitate, coerență și o progresie clară a competențelor.
Unde se vede schimbarea	În concepția disciplinei, în competențele specifice, în matricea de dezvoltare și în organizarea conținuturilor pentru clasele a V-a a XII-a.

2 Unități de învățare structurate pe sistemul: competențe specifice – unități de competență – rezultate ale învățării	
În documentele anterioare	Curriculumul la disciplina Geografie , ediția 2019, prevedea formarea a cinci competențe specifice comune pentru ciclul gimnazial și liceal corelate cu competențele-cheie / transversale și dezvoltate progresivă prin unități de competență pe parcursul școlarizării.
În proiectul Curriculumului 2026	Cele cinci competențe sunt reorganizate în trei competențe specifice focusate pe trei direcții majore: interpretarea realității geografice; explicarea argumentată a proceselor și fenomenelor prin suporturi multiple; evaluarea patrimoniului și a problemelor de mediu pentru asumarea unor decizii sustenabile și a unui comportament proactiv.
La lecție	Profesorul proiectează progresiv activități de interpretare, explicare și evaluare, evitând suprapunerile dintre competențe. Hărțile, graficele, datele statistice și aplicațiile digitale sunt utilizate ca suporturi ale raționamentului geografic.
Pentru elev	Elevul trece gradual de la recunoaștere și localizare la clasificare, explicare, analiză, argumentare, evaluare și proiectarea unor soluții. Progresul devine mai ușor de urmărit de la clasa a V-a la clasa a XII-a.
De ce este important	Concentrarea competențelor simplifică arhitectura curriculară, reduce suprapunerile și pune în centru operațiile geografice cu valoare funcțională și transferabilă. Legătura dintre competență, rezultat, activitate și evaluare face învățarea mai clară și mai previzibilă.
Unde se vede schimbarea	- Secțiunea „Competențe specifice disciplinei Geografie”; - CS1, CS2 și CS3; - Matricea de dezvoltare a competențelor pe clase; - Unitățile de competență pentru gimnaziu și liceu. - Rezultatele învățării pentru fiecare clasă.

3 Conținuturi mai bine organizate și esențializate	
În documentele anterioare	Conținuturile erau în principal pe criterii tematice și regionale, cu accent pe caracterizarea fenomenelor, proceselor, elementelor geografice și a spațiilor studiate. Structura respecta logica științei geografice: geografie generală (V), geografia continentelor și oceanelor (VI–VII), Geografia Republicii Moldova (VIII–IX), Geografie fizică generală (X), Geografie umană a lumii (XI) și Geografia: Republica Moldova și lumea contemporană (XII).

3	Conținuturi mai bine organizate și esențializate
În proiectul Curriculumului 2026	- Conținuturile sunt reorganizate și esențializate, cu reducerea supraîncărcării și cu accent pe conceptele fundamentale, procesele și relațiile specifice cadrului natural și socio-economic; - Structura păstrează logica științei geografice și asigură progresia învățării, de la analiza spațială locală și regională la cea globală, prin valorificarea unor contexte autentice și a unor teme actuale, precum: schimbările climatice, globalizarea și integrarea economică, transnaționalitatea și economia circulară, contribuind la dezvoltarea gândirii critice și la formarea competențelor geografice; - Clasa a V-a integrează timpuriu geografia fizică și umană; clasa a VI-a studiază integrat Oceanul Planetar; clasa a VII-a tratează distinct Europa și Asia; clasele a VIII-a–a IX-a aprofundează mediul natural și realitatea social-economică a Republicii Moldova; liceul trece de la sistemele fizico-geografice la geografia umană/economică și la sinteza problemelor de mediu și dezvoltare durabilă; - Conținuturile creează contexte pentru educația pentru dezvoltare durabilă, dezvoltarea competențelor digitale, utilizarea și interpretarea datelor statistice și a informațiilor relevante, precum și pentru dezvoltarea capacității de analiză critică a schimbărilor rapide din cadrul natural și socio-economic.
La lecție	Profesorul valorifică conceptele, relațiile și procesele esențiale, construind conexiuni între scările locală, națională, regională și globală. Accentul se deplasează de la enumerarea detaliilor spre explicarea mecanismelor și compararea contextelor geografice. Profesorul poate acorda mai mult timp pentru: – învățarea pornită de la situații autentice și probleme reale; – analiza unor situații-problemă, studii de caz și contexte geografice variate; – compararea situațiilor și contextelor din diferite spații geografice și formularea unor opinii argumentate; – realizarea investigațiilor, proiectelor, vizitelor de studiu și dezbaterilor.
Pentru elev	Elevul construiește o imagine coerentă a lumii: pornește de la mediul apropiat, explorează continentele, înțelege Republica Moldova și ajunge la analiza sistemelor și problemelor globale.
De ce este important	Elevii învață să înțeleagă și să analizeze critic lumea contemporană prin perspectiva spațiului geografic, a relațiilor dintre societate și mediu și a proceselor care modelează teritoriile. Își consolidează raportarea la identitatea locală și culturală, valorifică patrimoniul natural și socio-economic al comunităților, respectă diversitatea spațiilor geografice și principiile dezvoltării durabile. O progresie coerentă a învățării reduce fragmentarea, sprijină înțelegerea profundă și permite utilizarea timpului didactic pentru investigație, aplicații și transfer.
Unde se vede schimbarea	- Matricea unităților de conținut pentru clasele V–XII; - Unitățile de învățare „Omul și Terra” și „Ocrotirea Terrei” – clasa a V-a; - Oceanul Planetar – clasa a VI-a; - Europa și Asia – clasa a VII-a; - Republica Moldova – clasele a VIII-a–a IX-a; - Geografia fizică, umană și de mediu – clasele X–XII.

4	Temele cross - curriculare sunt integrate în unitățile de învățare pe clase
În documentele anterioare	CS4 făcea referire la interdisciplinaritate - <i>Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții</i>; Curriculum ediția 2019 a prevăzut și reeșalonarea unor conținuturi prin trecerea lor în clasele superioare, în vederea asigurării conexiunilor interdisciplinare ale Geografiei (de exemplu, cu Matematica și Fizica) și de optimizarea studierii unor conținuturi; de exemplu, unele noțiuni geografice au fost transferate în clasele mai mari, precum și conținuturile ce țin de coordonatele geografice și de oceane au fost transferate în clasa a VII-a.
În proiectul Curriculului 2026	Temele cross-curriculare sunt integrate explicit pentru fiecare clasă, fiind corelate cu competențele, conținuturile și activitățile de învățare și valorificate în colaborare cu alte discipline, după cum urmează: Clasa a V-a: „Orizontul local - spațiul geografic, istoric și social al comunității noastre” - <i>în colaborare cu TIC, Arte, Limba și literatura română, IRU.</i> Clasa a VI-a: Oceane și continente în schimbare: oameni, natură și viitor - <i>în colaborare cu Biologie, Fizică, TIC, EPS, IRU.</i> Clasa a VII-a: Călătorie pe harta vorbitoare a Europei - <i>în colaborare cu limba și literatura română, limbi străine, IRU, TIC.</i> Clasa a VIII-a: Republica Moldova în fața riscurilor naturale: cum ne protejăm comunitatea? - <i>în colaborare cu Biologie, Fizica, EPS, TIC, Dezvoltarea personală.</i> Clasa a IX-a: Unde ne sunt rădăcinile când destinațiile se schimbă? Impactul migrației asupra identității locale - <i>în colaborare cu Istorie, EPS, Limba și literatura română, TIC.</i> Clasa a X-a: Eu și sănătatea – decizii, resurse și responsabilitate într-o lume în schimbare - <i>în colaborare cu Economie, limba și literatura română, Biologie, Chimie, TIC, Dezvoltare personală, EPS, Psihologie, Fizica.</i> Clasa a XI-a: <i>Granițe între oameni, state și idei, în colaborare cu Limba și literatura română, TIC, Economie, limbi străine, literatura universală, Arte, EPS.</i> Clasa a XII-a: <i>Elaborarea și prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă pentru comunitatea locală: Republica Moldova între criza ecologică globală și strategiile de dezvoltare durabilă - în colaborare cu EPS, Biologie, Chimie, Limbi străine, TIC.</i>
La lecție	Profesorul colaborează cu cadrele didactice ce predau disciplinele: Biologia, IRU, Matematica, TIC, Fizica, Chimia, EPS, Limba și literatura română și alte discipline. Proiectul pornește de la o problemă clară și conduce la un produs comun: atlas digital, infografic, raport, hartă, campanie, proiect sau plan local.
Pentru elev	Elevul conectează cunoștințe din mai multe discipline, lucrează în echipă, analizează probleme complexe și comunică soluții argumentate, relevante pentru comunitate și pentru lumea contemporană.
De ce este important	Problemele geografice actuale nu pot fi înțelese dintr-o singură perspectivă. Integrarea curriculară dezvoltă gândirea sistemică, colaborarea și capacitatea de rezolvare a problemelor.
Unde se vede schimbarea	- Cele opt teme/proiecte cross-curriculare, câte una pentru fiecare clasă; - Corelările interdisciplinare din Concepția disciplinei; - Contextele locale, comunitare, digitale și globale.

5	Datele geospațiale și tehnologiile digitale devin instrumente funcționale
În documentele anterioare	Hărțile și mijloacele geografice erau utilizate, dar dimensiunea digitală și geospațială apărea mai ales implicit. Accesul la imagini satelitare, GIS, GPS și baze de date actualizate nu era integrat sistematic în progresia curriculară.

5 Datele geospațiale și tehnologiile digitale devin instrumente funcționale	
În proiectul Curriculumului 2026	Curriculumul include explicit trimiterea la: hărți digitale, GIS, GPS, imagini satelitare, platforme interactive, grafice, climograme și baze de date statistice. Inteligența artificială poate fi valorificată ca instrument educațional, cu accent pe verificarea surselor și utilizarea responsabilă și etică.
La lecție	Profesorul organizează comparații cartografice, analize spațiale și activități de creare a hărților sau produselor digitale. Resursele online sunt corelate cu variante accesibile fără internet, iar elevii sunt ghidați să verifice proveniența și actualitatea datelor.
Pentru elev	Elevul dezvoltă alfabetizare geospațială și digitală: localizează, măsoară, compară, suprapune informații, interpretează imagini și date și comunică rezultate prin reprezentări geografice relevante.
De ce este important	Geografia contemporană se bazează pe date spațiale și tehnologii digitale. Familiarizarea cu acestea pregătește elevii pentru viața cotidiană, cetățenie informată și domenii profesionale emergente.
Unde se vede schimbarea	Preliminarii și Concepția disciplinei; CS1 și CS2 – limbaje, reprezentări și suporturi multiple; Contextele digitale din unitățile de învățare; Rezultatele care solicită hărți tematice, date statistice și produse digitale.

6 Concepte fundamentale /Procese și relații esențiale	
În documentele anterioare	Conceptele geografice erau prezente în terminologia și conținuturile disciplinei, dar nu erau delimitate și organizate sistematic într-o rubrică distinctă, care să evidențieze ideile majore, procesele, mecanismele și relațiile geografice ce trebuie înțelese de elevi.
În proiectul Curriculumului 2026	În structura fiecărei unități de învățare este introdusă rubrica distinctă „ Concepte fundamentale/Procese și relații esențiale ”, care: - orientează învățarea de la acumularea de noțiuni și informații factuale spre înțelegerea conceptelor geografice majore, care organizează cunoașterea și permit transferul achizițiilor în contexte noi; - pune accent pe procese, mecanisme, relații de cauzalitate și interdependențe dintre componentele naturale, sociale și economice; - contribuie la organizarea coerentă a conținuturilor și la conectarea acestora cu probleme geografice reale; - creează premisele unei progresii conceptuale de la o clasă la alta și ale transferului achizițiilor în contexte noi.

6	Concepte fundamentale /Procese și relații esențiale
La lecție	Profesorul: – organizează lecția în jurul unor întrebări geografice esențiale, precum „Cum funcționează?”, „De ce se produce?”, „Ce relații există?” și „Care sunt consecințele?”; – sprijină elevii să identifice cauze, efecte, conexiuni și interdependențe geografice; – utilizează hărți, grafice, date statistice, imagini satelitare, studii de caz și situații reale pentru explicarea conceptelor; – facilitează formularea comparațiilor, argumentelor și concluziilor geografice; – creează situații de transfer al cunoștințelor între scările locală, regională și globală.
Pentru elev	Elevul trece de la memorarea izolată a termenilor și a denumirilor geografice la înțelegerea modului în care funcționează spațiul geografic. El devine capabil: – să explice cauzele și efectele proceselor geografice; – să identifice relațiile dintre natură, populație, economie și societate; – să compare fenomene și spații geografice; – să utilizeze conceptele pentru interpretarea unor situații noi; – să transfere ceea ce a învățat în contexte locale, regionale și globale.
De ce este important	Conceptele fundamentale, procesele și relațiile esențiale reprezintă structura de profunzime a învățării geografiei. Ele îi ajută pe elevi să răspundă nu doar la întrebarea „<i>Ce există și unde se află?</i>”, ci și la întrebările „<i>Cum funcționează?</i>”, „<i>De ce se produce?</i>”, „<i>Cu ce se află în relație?</i>” și „<i>Ce consecințe generează?</i>”. Astfel, învățarea nu mai este centrată predominant pe reproducerea informațiilor, ci pe dezvoltarea gândirii spațiale, sistemice, cauzale și critice. Curriculumul urmărește tocmai trecerea spre investigarea spațiului geografic și înțelegerea relațiilor complexe dintre om și mediu.
Unde se vede schimbarea	- Matricea unităților de conținut, la fiecare clasă și unitate de învățare; - în rubrica distinctă „Concepte fundamentale/Procese și relații esențiale”

7	Evaluare orientată spre progres și dovezi autentice ale învățării
În documentele anterioare	În Curriculumul la Geografie (2019), evaluarea era centrată pe măsurarea nivelului de formare a competențelor specifice și a unităților de competență, prin utilizarea evaluării inițiale, formative și sumative. Curriculumul propunea exemple de produse școlare și activități de evaluare relevante pentru aprecierea progresului elevilor. Accentul era pus preponderent pe evaluarea și aprecierea rezultatelor învățării. De asemenea, se recomanda utilizarea complementară a metodelor de evaluare orale, scrise și practice, în funcție de competențele vizate și de specificul activităților de învățare.

7	Evaluare orientată spre progres și dovezi autentice ale învățării
În proiectul Curriculumului 2026	– Evaluarea urmărește progresul elevului în formarea unităților de competențe și competențelor specifice. – Elevii demonstrează ceea ce cunosc, înțeleg și pot realiza prin rezolvarea unor situații autentice de învățare și prin elaborarea unor produse variate, relevante pentru contexte reale. – În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES), evaluarea este adaptată prin individualizarea sarcinilor de lucru, ajustarea cerințelor și utilizarea unor instrumente de sprijin, precum hărți simplificate, scheme vizuale, suporturi audio-video sau itemi cu un grad redus de complexitate semantică. – Procesul de evaluare valorifică o diversitate de produse școlare, precum analiza surselor geografice, texte argumentative, hărți tematice, studii de caz, proiecte, portofolii, dezbateri și produse digitale. – Evaluarea progresului elevilor se efectuează în baza unor indicatori de performanță, care rezultă din competențele specifice. – Evaluarea are un caracter formativ, susține feedbackul constructiv, autoevaluarea și reflecția asupra procesului de învățare.
La lecție	– Rezultatele învățării și criteriile de evaluare sunt comunicate la începutul activității. – Feedbackul este oferit pe parcursul activității. – Elevii își revizuiesc și își îmbunătățesc produsele. – Evaluarea valorifică situații autentice și dovezi ale învățării. – Sunt apreciate progresul, argumentarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. – Sarcinile de evaluare sunt adaptate ritmului și nevoilor de învățare ale elevilor. – Accentul este pus pe utilizarea evaluării pentru reglarea și îmbunătățirea procesului de învățare.
Pentru elev	Elevul: – știe ce are de realizat și după ce criterii este evaluat; – primește feedback care îl ajută să progreseze; – își poate îmbunătăți produsele și performanțele; – demonstrează competențele prin activități și produse variate. – participă activ la autoevaluare și reflecție. – transferă cunoștințele și competențele în contexte noi și situații autentice. – manifestă autonomie, inițiativă și perseverență în realizarea activităților.
De ce este important	Evaluarea sprijină învățarea elevului, oferă feedback relevant pentru progres și permite elevului să demonstreze competențele dobândite prin aplicarea cunoștințelor în contexte autentice, dezvoltând autonomia și responsabilitatea pentru propria învățare.
Unde se vede schimbarea	În rezultatele învățării, diversificarea produselor școlare, criteriile de evaluare și valorificarea dovezilor autentice ale învățării. Evaluare orientată spre progresul elevului, feedback continuu, autoevaluare, reflecție și participarea activă a elevului la propriul proces de formare.

8	Valorile, patrimoniul, incluziunea și echitatea devin dimensiuni explicite
În documentele anterioare	Valorile, diversitatea și incluziunea erau promovate mai ales la nivel general, iar adaptarea era asociată frecvent intervențiilor pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Patrimoniul natural și cultural era tratat predominant ca obiect de cunoaștere.
În proiectul Curriculumului 2026	Fiecare unitate include valori și atitudini legate de responsabilitate, solidaritate, identitate, cooperare, echitate și sustenabilitate. Diversitatea etnică, culturală și teritorială este valorificată într-o perspectivă incluzivă, iar patrimoniul este analizat în relație cu identitatea, turismul, dezvoltarea comunitară și protecția mediului.

8 Valorile, patrimoniul, incluziunea și echitatea devin dimensiuni explicite	
La lecție	Profesorul anticipează barierele de învățare, oferă modalități variate de acces și exprimare și organizează activități colaborative. Elevii investighează patrimoniul și disparitățile teritoriale, discută perspective diferite și formulează inițiative accesibile vârstei lor.
Pentru elev	Elevul își dezvoltă empatia, identitatea civică, respectul pentru diversitate și capacitatea de a participa la protejarea patrimoniului și la îmbunătățirea comunității, într-un climat în care fiecare perspectivă este valorizată.
De ce este important	Geografia contribuie nu doar la cunoașterea lumii, ci și la formarea unui cetățean capabil să înțeleagă inegalitățile spațiale, să respecte diversitatea și să acționeze responsabil.
Unde se vede schimbarea	• Sistemul de valori din Concepția disciplinei; • CS3 – patrimoniul, probleme de mediu și decizii sustenabile; • Valorile proiectate la nivelul fiecărei unități; • Educația interculturală, pentru egalitate și incluziune; • Proiectele privind patrimoniul și dezvoltarea comunitară.
! Important de înțeles	
Noile educații integrează în lecțiile de geografie teme actuale, precum cetățenia democratică și globală, educația media, egalitatea și incluziunea, cultura păcii, dezvoltarea durabilă, utilizarea responsabilă a tehnologiei și educația pentru valori. Temele cross-curriculare creează legături între geografie și alte discipline. La geografie, acestea sunt valorificate prin studiul mediului geografic, al dezvoltării durabile, al sănătății și stării de bine, al cetățeniei responsabile și al utilizării tehnologiilor digitale în investigarea realității geografice. Valorile nu se învață ca definiții și nu sunt evaluate prin memorare. Ele se formează și se manifestă prin modul în care elevii analizează informațiile, argumentează cu dovezi, colaborează, respectă opiniile celorlalți și acționează responsabil. Situațiile autentice de învățare apropie disciplina geografie de viața reală. Elevii cercetează patrimoniul local, realizează proiecte, analizează mesaje media, organizează expoziții și propun soluții pentru probleme ale comunității.	

3. Cum progresează elevul la disciplina *Geografie*

Parcursul de învățare este construit gradual, de la observarea și descrierea mediului geografic apropiat la analiza sistemică, evaluarea critică și formularea unor soluții pentru probleme reale.

ABSOLVENTUL DE LICEU

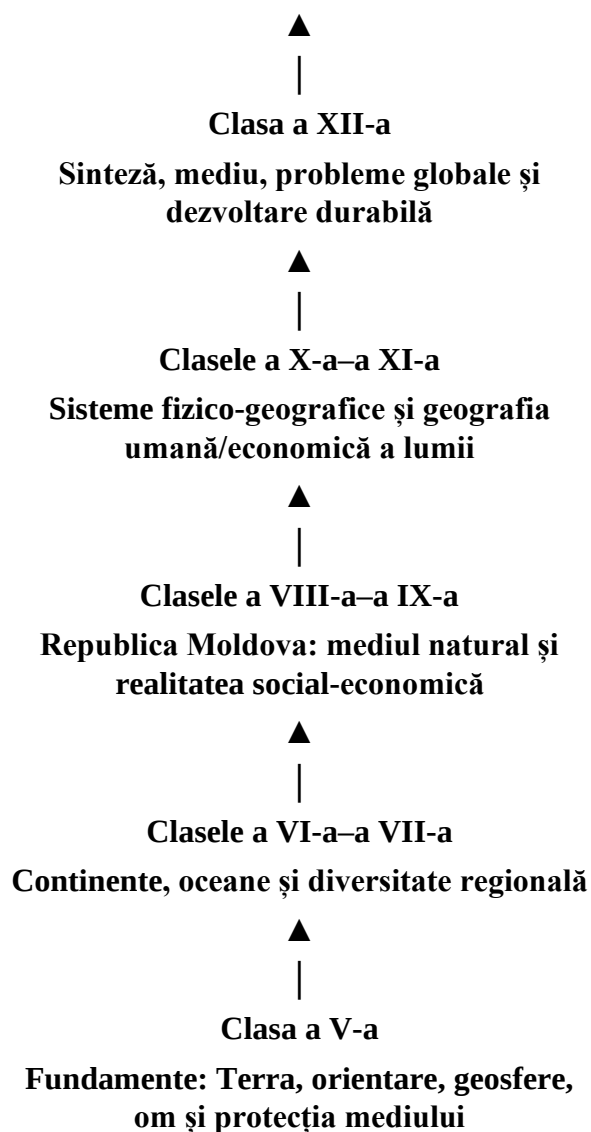
Interpretează critic realitatea geografică

Utilizează date și instrumente geospațiale

Explică interdependențe naturale și social-economice

Evaluează probleme de mediu și patrimoniu

Fundamentează soluții sustenabile și acționează responsabil

PROGRESIA ÎNVĂȚĂRII LA GEOGRAFIE

de la observare la analiză, evaluare și acțiune responsabilă

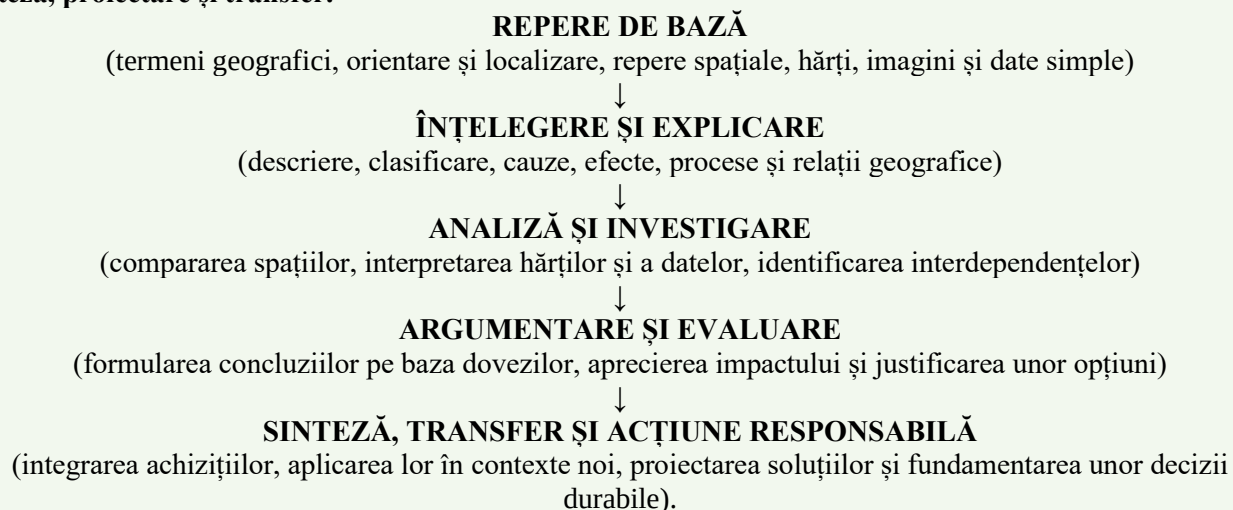
ABSOLVENT: gândește spațial, utilizează date
și fundamentează decizii sustenabile

De la o clasă la alta, elevul își dezvoltă progresiv capacitatea de a utiliza hărți, date și instrumente geografice, de a explica relații și procese, de a investiga spații și fenomene și de a transfera achizițiile în contexte locale, regionale și globale.

Clasa / nivelul	Accent principal	Ce face elevul	Exemple de activități și produse
Clasa a V-a	Observare, recunoaștere și localizare	Observă mediul apropiat, recunoaște și descrie elemente geografice de bază și le localizează utilizând hărți, imagini și repere spațiale simple.	Observații geografice în mediul apropiat; completarea hărților mute; realizarea schemelor simple; descrierea unui peisaj; fișe simple de observare.
Clasa a VI-a	Descriere, clasificare și comparare	Descrie și clasifică elementele naturale și umane, compară continente și bazine oceanice și identifică legături simple dintre componentele mediului.	Tabele comparative; diagrame simple; fișe de caracterizare; studii de caz elementare, prezentări despre continente și oceane.
Clasa a VII-a	Explicare și corelare geografică regională	Explică procese și fenomene geografice, corelează componentele naturale și umane și stabilește relații simple de cauză–efect la scară regională.	Analiza hărților tematice; grafice și date statistice; studii de caz regionale; portofolii geografice.
Clasa a VIII-a	Analiză și investigare a mediului național	Analizează componentele mediului natural al Republicii Moldova, investighează interacțiunile dintre acestea și interpretează diferențierile teritoriale.	Investigații geografice locale; studii de caz; interpretarea climogramelor; hărți tematice; fișe de analiză a riscurilor; prezentări digitale.
Clasa a IX-a	Analiză aplicată a spațiului social-economic național	Analizează populația, așezările, resursele și activitățile economice ale Republicii Moldova și utilizează datele geografice pentru explicarea unor probleme reale.	Hărți ale populației și economiei; interpretarea datelor statistice; infografice; proiecte privind localitatea; studii de caz despre migrație, dezvoltare locală sau resurse.
Clasa a X-a	Analiză sistemică și explicare cauzală prin integrarea componentelor fizico-geografice la nivel global	Analizează procesele fizico-geografice la scară globală, explică relațiile dintre geosfere și argumentează funcționarea sistemului geografic.	Modele explicative; analiza hărților și imaginilor satelitare; investigații asupra proceselor tectonice și climatice; studii comparative; prezentări multimedia.
Clasa a XI-a	Evaluare și argumentare geografică	Evaluează relațiile dintre populație, resurse, economie și organizarea teritoriului, interpretează date complexe și formulează concluzii argumentate.	Analize statistice; studii de impact; dezbateri; rapoarte geografice; studii comparative ale statelor și regiunilor; hărți digitale și scenarii teritoriale.
Clasa a XII-a	Sinteză, proiectare și transfer	Integrează achizițiile geografice, evaluează probleme de mediu și dezvoltare durabilă, proiectează soluții și fundamentează decizii responsabile pentru contexte locale și globale.	Cercetări interdisciplinare; proiecte comunitare; planuri de acțiune; scenarii de dezvoltare durabilă; rapoarte de evaluare; produse GIS; proiect final de sinteză.

4.→ Cum se citește această progresie

Logica se construiește de la operații cognitive simple la operații complexe, fiecare etapă valorificând achizițiile formate anterior. Elevul nu abandonează localizarea sau descrierea atunci când ajunge la analiză, ci le utilizează pentru a explica, argumenta, evalua și propune soluții. Progresia reflectă traseul: **recunoaștere și localizare** → **descriere și clasificare** → **explicare și corelare** → **analiză și investigare** → **evaluare și argumentare** → **sinteză, proiectare și transfer**.

5. Ce se va vedea la lecție

Pentru profesor

Profesorul:

- proiectează activitățile pornind de la rezultatele învățării și de la competențele geografice urmărite;
- organizează investigații, studii de caz, activități de teren și proiecte bazate pe probleme geografice actuale;
- creează contexte autentice în care elevii compară, analizează, argumentează și formulează concluzii;
- integrează valorile și noile educații prin activități și comportamente, nu prin învățarea unor definiții;
- comunică rezultatele urmărite și criteriile de evaluare și oferă feedback și sprijină îmbunătățirea produselor realizate de elevi;
- adaptează activitățile, resursele și produsele la particularitățile elevilor, clasei și comunității.
- integrează hărți, date statistice, GIS, GPS, imagini satelitare și resurse digitale accesibile;
- creează conexiuni interdisciplinare și definește pentru proiecte o problemă, un produs și criterii comune de evaluare;
- evaluează prin dovezi observabile și oferă feedback care sprijină progresul, autonomia și reflecția elevului;
- valorifică patrimoniul, diversitatea și realitățile locale pentru formarea responsabilității civice și ecologice.

Pentru elev

Elevul va avea:

- mai multe oportunități de a observa, localiza, investiga, compara, explica și evalua, nu doar de a memora;
- contexte de învățare inspirate din localitatea natală, elementele patrimoniului natural, socio-cultural și socio-economic local;
- posibilitatea de a participa în excursii, vizite de studiu, proiecte, studii de caz, investigații, dezbateri și cercetări;
- libertatea de a demonstra competențele prin produse variate și creative;
- proiecte interdisciplinare și produse autentice: infografice, atlase digitale, portofolii, rapoarte și propuneri locale;
- ocazia de a realiza conexiuni cu situații autentice locale și provocările lumii contemporane;
- capacitatea de a analiza critic informațiile și de a identifica dezinformarea și manipularea;
- posibilitatea de a formula opinii argumentate pe baza dovezilor spațiale;
- o înțelegere mai clară a propriului progres și a pașilor necesari pentru îmbunătățirea rezultatelor;
- oportunități de implicare în activități relevante pentru școală și comunitate.
- formarea respectului pentru diversitate, patrimoniu și mediu și a capacității de a lua decizii sustenabile.

Condiții pentru o implementare realistă

- Toate detalierile și recomandările privind implementarea acestui proiect de curriculum la geografie vor fi reflectate în componenta variabilă a curriculumului.
- Volumul fiecărei unități, numărul de termeni și rezultatele învățării se calibrează la timpul disponibil și la nivelul cognitiv al clasei.
- Resursele digitale completează învățarea, dar sunt însoțite de alternative accesibile, astfel încât lipsa internetului sau a echipamentelor să nu creeze bariere.
- Investigațiile și proiectele sunt focalizate pe o problemă clară, un set restrâns de competențe, un produs realizabil și criterii transparente de evaluare.

6. Cum se studiază disciplina Geografie la liceu

Geografia face parte din aria curriculară „Educație socioumanistică” și are statut de disciplină obligatorie. Numărul de ore este stabilit prin Planul-cadru și prin variantele de plan aplicate la nivel liceal.

În gimnaziu, disciplina se studiază în clasele V–IX, cu câte patru unități de învățare anual: 34 de ore în clasele V–VIII și 33 de ore în clasa a IX-a. În planul-cadru liceal standard, clasele X–XI au câte șase unități de învățare și 68 de ore anual, iar clasa a XII-a are patru unități și aproximativ 33–34 de ore anual.

Variantele alternative ale Planului-cadru pot extinde numărul de ore, pentru care proiectul curriculumului 2026 prevede: *Conținuturi tematice propuse pentru extensie curriculară*, clasa a XI-a și a XII-a și componenta aplicativă pentru anumite profiluri. Curriculumul păstrează aceleași trei competențe specifice, iar aprofundarea și ritmul sunt adaptate numărului de ore, profilului, resurselor disponibile și nevoilor elevilor.

Progresia curriculară este organizată astfel:

- Clasa a V-a — fundamentele geografiei, Terra, învelișurile, omul și protecția mediului
- Clasele a VI-a–a VII-a — continentele, Oceanul Planetar și diversitatea regională
- Clasele a VIII-a–a IX-a — mediul natural și realitatea social-economică a Republicii Moldova

În liceu, clasa a X-a sistematizează geografia fizică generală, clasa a XI-a aprofundează geografia umană și economică a lumii, iar clasa a XII-a integrează achizițiile prin analiza mediului, a problemelor globale și a dezvoltării durabile. Această arhitectură susține trecerea de la cunoaștere la interpretare, explicație, evaluare și acțiune responsabilă.

! Important de înțeles

Toate profilurile (general/umanist/real/arte/sport) urmăresc aceleași competențe specifice și aceleași finalități generale ale disciplinei. Diferențierea curriculară se realizează prin nivelul de aprofundare, numărul și complexitatea surselor, tipul activităților și produselor, precum și prin timpul disponibil pentru investigație, proiecte și reflecție.